

HOOFDSTUK 5

OPPERVLAKTEWATEREN

Foto : © Xavier Claes

Meer informatie op:
<https://leefmilieu.brussels/themas/water>

Dit hoofdstuk is bijgewerkt tot de bepalingen die in werking zijn getreden op 1 december 2020.

INHOUDSTAFEL

VOORNAAMSTE WETSBEPALINGEN	3
DOEL VAN DE WETGEVING	4
VOORNAAMSTE VERPLICHTINGEN INZAKE LOZING VAN AFVALWATER	5
VOORNAAMSTE VERPLICHTINGEN INZAKE HET BEHEER EN DE BESCHERMING VAN ONBEVAARBARE WATERLOPEN EN VIJVERS.....	7
A. onderhoud van onbevaarbare waterlopen.....	7
B. Politiemaatregelen en verbodsbepalingen	7
INBREUKEN	9
SANCTIES.....	11
A. Strafrechtelijke sancties	11
B. Administratieve sancties	11

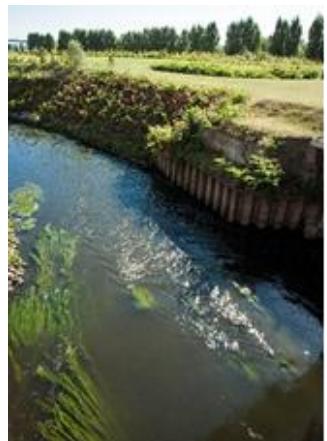
VOORNAAMSTE WETSBEPALINGEN

De voornaamste wetsbepalingen ter zake zijn de volgende:

- Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid (hierna: "Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid")¹;
- Ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (hierna de "kaderordonnantie water")²;
- Ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers³;
- Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, zoals toepasbaar in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "wet van 26 maart 1971")⁴;
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 maart 2011 tot vaststelling van de milieukwaliteitsnormen, de basiskwaliteitsnormen en de chemische normen voor de oppervlaktewateren tegen de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen en andere verontreinigende stoffen⁵;
- Ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen (hierna "Ordonnantie betreffende de milieuvergunningen")⁶;
- De Koninklijke besluiten houdende vaststelling van de sectornormen voor lozing, in de gewone oppervlaktewateren, van afvalwater afkomstig van bepaalde sectoren, zoals het afvalwater van laboratoria⁷; en
- Koninklijk besluit van 3 augustus 1976 houdende algemeen reglement voor het lozen van afvalwater in de gewone oppervlaktewateren, in de openbare riolen en in de kunstmatige afvoerwegen voor regenwater (hierna het "algemeen reglement")⁸.

Fotos : © Xavier Claes

Fotos : © Xavier Claes

¹ Ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende bovengenoemde titel krachtens de ordonnantie van 8 mei 2014 tot wijziging van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu alsook andere wetgevingen inzake milieu, en tot instelling van een Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid, B.S., 18 juni 2014.

² B.S., 3 november 2006.

³ B.S., 28 juni 2019.

⁴ B.S., 1 mei 1971. De wet van 26 maart 1971 wordt echter opgeheven door artikel 39 van de ordonnantie van 16 mei 2019 tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid, op de datum waarop het besluit van de Regering genomen op grond van artikel 40, § 2 van de kaderordonnantie water, in werking treedt [nog niet ingevoerd op dit moment]. Aangezien het merendeel van haar bepalingen immers overbodig wordt, is voorzien om enkel de voornaamste ervan te behouden en deze te integreren in het huidige wettelijk kader van het waterbeleid dat de kaderordonnantie water vormt. Aangezien deze wet de wettelijke basis vormt voor de lozingsnormen (meer bepaald het algemeen reglement), zal deze opheffing niettemin slechts intreden op het moment dat de regering nieuwe lozingsnormen op basis van artikel 40, § 2 van de kaderordonnantie water heeft aangenomen.

⁵ B.S., 8 april 2011.

⁶ B.S., 26 juni 1997.

⁷ Bijvoorbeeld: het koninklijk besluit van 2 oktober 1985 tot vaststelling van de sectoriële voorwaarden voor de lozing van afvalwater, afkomstig van de laboratoria, in de gewone oppervlaktewateren en in de openbare riolen (B.S. 04/12/1985).

⁸ B.S., 29 september 1976.

DOEL VAN DE WETGEVING

De wetgeving ter zake is bedoeld om oppervlaktewateren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beschermen tegen verontreiniging, meer bepaald⁹:

- aquatische ecosystemen en, wat de waterbehoeften ervan betreft, terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen, voor verdere achteruitgang behoeden, beschermen en verbeteren;
- de bescherming en verbetering van het aquatische milieu versterken, onder andere door specifieke maatregelen voor de progressieve vermindering van lozingen, emissies en verliezen van prioritaire stoffen en voor het stopzetten of geleidelijk beëindigen van lozingen, emissies of verliezen van prioritaire gevaarlijke stoffen;
- blijven bijdragen tot de afzwakking van de risico's en gevolgen van overstromingen en perioden van droogte, met een bijzondere aandacht voor het vasthouden van wateroverschotten aan de hand van hiertoe geschikte bronmetingen en het gebruik van de natuurlijke opslagcapaciteit van de rivierbeddingen, het kanaal, de vijvers en de watergebieden;
- een geïntegreerd beheer van het regenwater implementeren om het wegvloeiën ervan en de overbelasting van het rioleringsnet te verminderen en zo de overstromingsrisico's te voorkomen, terwijl tegelijkertijd de functionaliteiten van de natuurlijke watercyclus hersteld worden en de kwaliteit van de oppervlaktewateren en de leefomgeving verbeterd wordt
- de aanwezigheid van water in de stad beschermen, herstellen en versterken
- de biodiversiteit in en rond de aquatische milieus bevorderen.

Foto : © Hricour Personnel

Onder "**oppervlaktewater**" dient te worden verstaan de binnenwateren, met uitzondering van grondwater, overgangswater en kustwateren, en voor zover het de chemische toestand betreft, ook territoriale wateren¹⁰.

Bovendien, voor wat betreft het beheer en de bescherming van de onbevaarbare waterlopen en vijvers, beoogt de wetgeving ter zake meer bepaald¹¹:

- het hydrografisch oppervlakenetwerk te herstellen, de continuïteit ervan te garanderen en er zoveel mogelijk helder water terug naar toe te leiden, zowel om overstromingen te voorkomen door een rol van natuurlijke buffer tegen hoogwater te vervullen, als om het volume van dergelijk water dat zich in het saneringsnetwerk bevindt en dat door de waterzuiveringsstations wordt behandeld, te verminderen;
- het water te re-integreren in het levenskader van de bevolking en de verschillende functies van de onbevaarbare waterlopen en vijvers in het economische en sociale weefsel van het Gewest te verzekeren alsook in het bijzonder hun sociale, landschappelijke, patrimoniale en recreatieve functies te opwaarderen.

⁹ Artikel 3 van de kaderordonnantie water.

¹⁰ Artikel 5, 1°, van de kaderordonnantie water.

¹¹ Artikel 3 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

VOORNAAMSTE VERPLICHTINGEN INZAKE LOZING VAN AFVALWATER

Elke lozing van afvalwater of koelwater in het oppervlaktewater is verboden, tenzij het toegestaan is door een milieuvergunning afgeleverd op grond van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende milieuvergunningen. Met lozing wordt bedoeld elke al dan niet opzettelijke introductie van vervuiling in oppervlaktewater, met inbegrip van het deponeren van vaste stoffen of vloeistoffen op een plaats vanwaar ze door een natuurlijk verschijnsel in die wateren kunnen terechtkomen¹².

Elke aansluiting op het rioleringsnet moet bovendien ook het voorwerp uitmaken van een schriftelijke voorafgaande toelating van de wateroperator belast met het beheer van het rioleringsnet¹³.

Onder "**wateren van het openbaar hydrografisch net**" wordt verstaan de wateren van de waterwegen of die als dusdanig zijn gerangschikt, de wateren van de onbevaarbare waterlopen en van de afwateringen met voortdurende of onderbroken afvoer, alsook in het algemeen, de stromende en stilstaande wateren van het openbaar domein¹⁴.

Onder "**rioleringsnet**" wordt verstaan het geheel van leidingen gelegen in de Brusselse openbare ruimte en bestemd om het stedelijke afvalwater in op te vangen via vertakkingen die in verbinding staan met privaatieve percelen of afvoerkolken langs de weg ; de delen van voormelde vertakkingen die zich in de openbare ruimte bevinden, maken integraal deel uit van het rioleringsnet¹⁵.

Onder "**huishoudelijk afvalwater**" dient te worden verstaan, afvalwater dat enkel water bevat dat afkomstig is van sanitaire installaties, uit de keuken, van de schoonmaak van gebouwen, van wasbeurten die thuis gedaan werden of van wassalons die uitsluitend door klanten gebruikt worden¹⁶.

Daarnaast moeten de houders van een lozingsvergunning een reeks algemene lozingsvoorwaarden naleven (geloosd water dat pathogene organismen bevat in verhoudingen die een gevaarlijk besmettingsrisico zouden inhouden voor het water waarin de lozing plaatsvindt, moet bijvoorbeeld ontsmet worden)¹⁷. Ze kunnen ook gebonden zijn aan sectoriële¹⁸ en bijzondere¹⁹ voorwaarden. Er gelden bijvoorbeeld sectoriële voorwaarden voor lozingen van afvalwater afkomstig van wasinrichtingen waar de toestellen niet uitsluitend gebruikt worden door de klanten²⁰, alsook voor inrichtingen die dienen voor het ontvangen, opslaan en laden van vloeibare koolstoffen, die als tussen-, eind- of afvalproduct zijn bestemd voor een verdeler of gebruiker, met uitzondering van ondergrondse opslagplaatsen, opslagplaatsen van garages en tanks voor koolwaterstoffen van particulieren²¹.

Is er evenwel een milieuvergunning vereist, dan is het die vergunning die de lozingsvoorwaarden bepaalt, onverminderd de exploitatievoorwaarden die de Regering desgevallend oplegt. Voor bepaalde activiteiten²² moeten de milieuvergunningen bovendien de grenswaarden vastleggen voor emissie van bepaalde verontreinigende stoffen in het water²³. Die waarden worden bepaald en onderbouwd met de best beschikbare technieken.

VIVAQUA (sinds de fusie met HYDROBRU (BIWD)), dat meer bepaald instaat voor de distributie van water bestemd voor menselijke consumptie, moet het afvalwater zuiveren naargelang de watervolumes die het verdeelt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het mag de zuivering zelf doen of die taak toevertrouwen aan een derde, in de vorm van een dienstencontract voor sanering²⁴. Iedere zelfproducent van water is daarnaast verplicht zijn afvalwater te zuiveren afhankelijk van de volumes die hij produceert. Hij wordt geacht voor voormeld volumes een beroep te doen op de diensten die instaan voor de openbare afvalwatersanering, maar hij kan deze sanering ook zelf uitvoeren mits naleving van de maatregelen die krachtens artikel 40/1 van de kaderordonnantie water getroffen werden

¹² Artikel 40, § 1, tweede en derde lid van de kaderordonnantie water.

¹³ Artikel 40/1, § 1, 2° van de kaderordonnantie water.

¹⁴ Artikel 1, tweede lid, van de wet van 26 maart 1971.

¹⁵ Artikel 5, 59bis° van de kaderordonnantie water.

¹⁶ Artikel 5, 39° van de kaderordonnantie water.

¹⁷ Artikelen 6, 7 en 8 van het algemeen reglement.

¹⁸ Artikel 3, §1, van de wet van 26 maart 1971 en artikel 9, §1, van het algemeen reglement.

¹⁹ Artikel 5, §3, van de wet van 26 maart 1971 en artikel 10 van het algemeen reglement.

²⁰ Artikel 1 van het koninklijk besluit van 15 januari 1986 tot vaststelling van de sectoriële voorwaarden voor de lozing, in de gewone oppervlaktewateren en in de openbare riolen, van afvalwater afkomstig van de inrichtingen die behoren tot de sector wasserijen.

²¹ Artikel 1 van het koninklijk besluit van 11 augustus 1987 tot vaststelling van de sectoriële voorwaarden voor de lozing, in de gewone oppervlaktewateren en in de openbare riolen, van afvalwater afkomstig van de opslagplaatsen van vloeibare koolwaterstoffen.

²² Vastgelegd in bijlage I van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging door industriële emissies

²³ Artikelen 11 en 12 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging door industriële emissies.

²⁴ Artikel 17, § 3 van de kaderordonnantie water.

en het verkrijgen van een milieuvergunning die de voorwaarden voor deze autonome sanering vastlegt.²⁵;

Onder "zelfproducent van water" dient te worden verstaan elke persoon die water wint uit de grondwaterlaag of oppervlaktewater afneemt²⁶.

Zuiveringsstations zijn milieuvergunningsplichtig, net als de septische putten en individuele zuiveringsinstallaties²⁷.

Fotos : © Xavier Claes

De ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers voorziet ook aanvullende verbodsbepalingen met betrekking tot de lozing van afvalwater, namelijk:

- de onbevaarbare waterlopen en de vijvers op eender welke manier hinderen of er voorwerpen of materialen in storten of neerleggen, die de vrije loop van het water kunnen belemmeren²⁸;
- afbreuk doen aan de ecologische en/of chemische kwaliteit van de onbevaarbare waterlopen en de vijvers, aan de normale toestand van hun oevers of de kunstwerken die er zich op bevinden²⁹;
- vaste of vloeibare materialen neerleggen op een plaats vanwaar deze door een natuurverschijnsel meegevoerd kunnen worden in de onbevaarbare waterlopen en gewestelijke vijvers³⁰; of
- zonder voorafgaande schriftelijke machtiging van de beheerder, lozingspunten in de oevers van een geklasseerde onbevaarbare waterloop of van een gewestelijke vijver toevoegen of de morfologie van deze oevers wijzigen³¹.

²⁵ Artikel 36, §4, van de kaderordonnantie water.

²⁶ Artikel 5, 60°, van de kaderordonnantie water.

²⁷ Rubrieken 56-A, 56-B en 221 van de lijst van ingedeelde inrichtingen.

²⁸ Artikel 20, § 1, 3° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

²⁹ Artikel 20, § 1, 4° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁰ Artikel 20, § 1, 9° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³¹ Artikel 20, § 1, 10° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

VOORNAAMSTE VERPLICHTINGEN INZAKE HET BEHEER EN DE BESCHERMING VAN ONBEVAARBARE WATERLOPEN EN VIJVERS

A. onderhoud van onbevaarbare waterlopen

De onderhouds- en kleine herstellingswerken aan de niet-geklasseerde onbevaarbare waterlopen worden uitgevoerd door de aangelande eigenaar(s)³². Daarenboven worden de overwelvingen en alle overige kunstwerken onderhouden en hersteld door diegenen aan wie ze toebehoren, zoniet kan de beheerder van de onbevaarbare waterloop de werken op de kosten van de eigenaars laten uitvoeren, na het herinneren aan hun verplichtingen, onverminderd de door de wetgeving voorziene sancties³³.

Algemeen genomen worden de werken inzake geklasseerde waterlopen voor rekening genomen van een publieke macht of organisme.

Onder “geklasseerde onbevaarbare waterlopen” wordt verstaan de onbevaarbare waterlopen die geklasseerd worden door de Regering op voorstel van Leefmilieu Brussel, waarvan het beheer door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of door een gemeente onontbeerlijk is om te voldoen aan de in de wetgeving vastgelegde doelstellingen³⁴

B. Politie maatregelen en verbodsbepalingen

De aangelanden van een geklasseerde onbevaarbare waterloop en/of van een gewestelijke vijver zijn verplicht om :

- op hun gronden of eigendom toegang te verlenen aan de werktuigen en agenten of hun onderaannemers belast met het beheer van de waterlopen, vijvers, alsook de kunstwerken die ermee verbonden zijn³⁵;
- doorgang te verlenen aan de agenten die met het algemeen toezicht op de waterlopen en de vijvers zijn belast³⁶;
- op hun gronden of eigendommen op een 5-meterstrook vanaf de oeverinsteken, voor de duur van de uit te voeren werken, de uit de bedding van de waterloop opgehaalde voorwerpen en de voor de uitvoering van de werken benodigde materialen, gereedschap en werktuigen te laten plaatsen³⁷;
- een afstand van 1 meter, landinwaarts gemeten vanaf de oeverinsteken van de waterloop, te respecteren voor de installatie van een omheining. Mits een toelating van de beheerder, wordt de omheining, die niet hoger mag zijn dan 1,5 meter, geplaatst zonder een hindernis te vormen voor de doorgang van het materiaal dat gebruikt wordt voor de uitvoering van de werken en voor de fauna³⁸;
- begroeide bufferzone in te richten en te onderhouden, van minstens 4 meter breed vanaf de oeverinsteek. De dichtheid moet vergelijkbaar zijn met die van een gevestigd grasland met een voldoende en homogene bedekking. De ruimten die reeds ondoorlaatbaar of bebouwd zijn, zijn niet in deze oppervlakte inbegrepen. Van deze verplichting mag alleen bij uitzondering worden afgeweken mits een afwijking die voorafgaandelijk door de waterloopbeheerder werd toegestaan³⁹.

De aangelanden van een geklasseerde onbevaarbare waterloop hebben het recht water te nemen op voorwaarde dat ze de uitdrukkelijke toestemming hiervoor hebben gekregen van Leefmilieu Brussel, die erop toeziet dat deze waterwinning geen schade berokkent aan de waterloop en dat de aangelanden stroomafwaarts ook van dit recht kunnen gebruikmaken⁴⁰.

De eigenaars van kunstwerken op de geklasseerde onbevaarbare waterlopen en vijvers zijn bovendien verplicht om erop toe te zien dat hun kunstwerken in goede staat worden onderhouden en functioneren

³² Artikel 8, § 1, tweede lid van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³³ Artikel 10, § 2, eerste lid van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁴ Artikel 5 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁵ Artikel 18, § 1, 1° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁶ Artikel 18, § 1, 2° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁷ Artikel 18, § 1, 3° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁸ Artikel 18, § 1, 4° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

³⁹ Artikel 18, § 1, 5° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

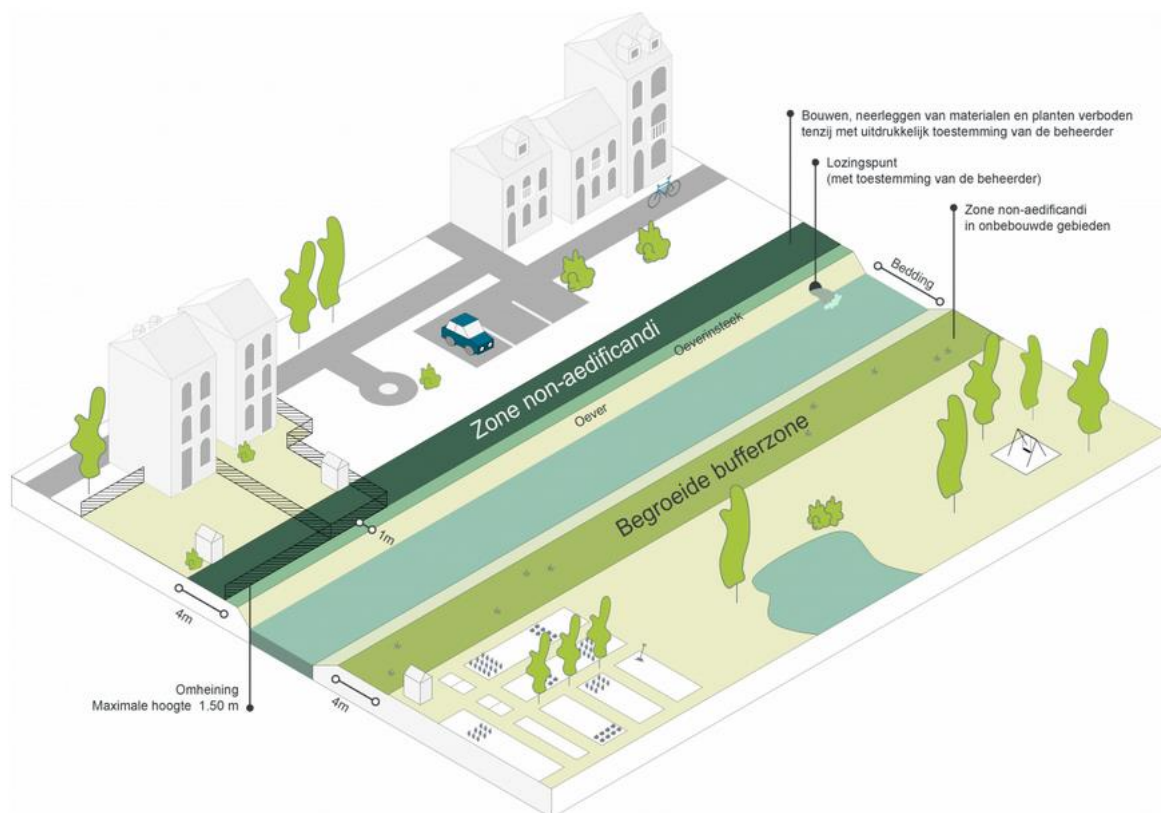
⁴⁰ Artikel 18, § 4 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

in overeenstemming met de instructies die zijn gegeven door Leefmilieu Brussel of de betrokken gemeente in hun hoedanigheid van beheerder.⁴¹

Ten slotte is het in het algemeen verboden om:

- afbreuk te doen aan een geklasseerde onbevaarbare waterloop of een vijver of schade toe te brengen aan zijn gewone en regelmatige stroom⁴²;
- de oevers of de bedding van een onbevaarbare waterloop of een vijver te beschadigen, te verlagen of op welke manier ook aan te tasten⁴³;
- de positiebepalende systemen die door of op verzoek van de beheerder werden aangebracht, te verwijderen, onherkenbaar te maken of wat dan ook te wijzigen aan de schikking of plaatsing ervan⁴⁴;
- in de onbebouwbare zone van een geklasseerde onbevaarbare waterloop te bouwen, herop te bouwen of af te breken, te planten of voorwerpen of materialen, zelfs tijdelijk, neer te leggen zonder de schriftelijke machtiging van zijn beheerder⁴⁵;
- water van een geklasseerde onbevaarbare waterloop af te nemen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van zijn beheerder⁴⁶;
- naaldbomen te planten of te herplanten of hun zaailingen te laten groeien op minder dan 4 meter van de oeverinsteken⁴⁷;
- enige wijziging aan te brengen op een kunstwerk waarvan men geen eigenaar is⁴⁸.

© Afbeelding: © BE - LB

⁴¹ Artikel 18, § 2 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴² Artikel 20, § 1, 1° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴³ Artikel 20, § 1, 2° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴⁴ Artikel 20, § 1, 5° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴⁵ Artikel 20, § 1, 6° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴⁶ Artikel 20, § 1, 7° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴⁷ Artikel 20, § 1, 8° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁴⁸ Artikel 20, § 1, 11° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

INBREUKEN

De inbreuken op de wet van 26 maart 1971 zijn de volgende:

- het werpen van voorwerpen of stoffen in de wateren van het openbaar hydrografisch net, er vervuilde of verontreinigende stoffen in lozen of er gassen in brengen zonder toelating of milieuvergunning⁴⁹ ;
- op bevel of wegens nalatigheid een dergelijke lozing uitlokken, eventueel omwille van het deponeren of doen deponeren van vaste of vloeibare stoffen op een plaats vanwaar ze langs natuurlijke weg in het oppervlaktewater terecht kunnen komen⁵⁰ ;
- het lozen van afvalwater in de wateren van het openbaar hydrografisch net of in de openbare riolen, zonder voorafgaande vergunning of zonder naleving van de algemene of sectoriële voorwaarden die gelden in elke vergunningssituatie⁵¹ ;
- het bewust vernietigen of beschadigen van waterzuiveringsinstallaties of de goede werking ervan op eender welke wijze verhinderen⁵² ; en
- elke inbreuk op het algemeen reglement betreffende de openbare riolen en de lozingen van afvalwater⁵³, meer bepaald:
 - de niet-naleving van de voorwaarden voor de lozing van afvalwater in de gewone oppervlaktewateren⁵⁴ ;
 - de niet-naleving van de voorwaarden voor de lozing van afvalwater in de openbare riolen⁵⁵ ;
 - de niet-naleving van de voorwaarden voor de lozing van afvalwater in de kunstmatige afvoerwegen voor regenwater⁵⁶ ;
 - wanneer de openbare weg voorzien is van openbare riolen, de lozing van afvalwater in een kunstmatige afvoerweg voor regenwater die tot de openbare weg behoort⁵⁷ ;
 - de lozing van ander afvalwater dan normaal huishoudelijk afvalwater⁵⁸ in de kunstmatige afvoerwegen voor regenwater⁵⁹ ; of
 - in de gewone oppervlaktewateren, de openbare riolen en de kunstmatige afwateringswegen voor regenwater, vast afval storten of lozen dat vooraf een mechanische vermaling heeft ondergaan of water dat dergelijke stoffen bevat⁶⁰.

De inbreuken op de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers zijn de volgende:

- het uitvoeren van werken op onbevaarbare waterlopen of vijvers, zonder de algemene voorwaarden en de uitvoeringsmodaliteiten voorgeschreven door de regelgeving te respecteren⁶¹;
- het nalaten om de overwelvingen en private kunstwerken te onderhouden en te herstellen, waarvan zij de eigenaar zijn⁶²;
- het niet naleven van de politimaatregelen en verbodsbepalingen voorzien in de wetgeving⁶³;
- het niet beheren overeenkomstig de afvalwetgeving van voorwerpen die uit de bedding of de oevers van de onbevaarbare waterloop werden verwijderd⁶⁴;

⁴⁹ Artikel 41, § 1, 1° van de wet van 26 maart 1971.

⁵⁰ *Ibid.*

⁵¹ Artikel 41, § 1, 2° van de wet van 26 maart 1971.

⁵² Artikel 41, § 1, 3° van de wet van 26 maart 1971.

⁵³ Artikel 41, § 1, 4° van de wet van 26 maart 1971.

⁵⁴ Artikelen 5 en volgende van het algemeen reglement.

⁵⁵ Artikelen 17 en volgende van het algemeen reglement.

⁵⁶ Artikelen 28 en volgende van het algemeen reglement.

⁵⁷ Artikel 27 van het algemeen reglement.

⁵⁸ Zoals gedefinieerd in artikel 1, § 1, 5° van het algemeen reglement.

⁵⁹ Artikel 30 van het algemeen reglement.

⁶⁰ Artikel 4 van het algemeen reglement.

⁶¹ Artikelen 21, 1° en 8, 9, 11 en 14 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶² Artikelen 21, 2° en 10, § 2 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶³ Artikel 21, 3°, 5° en 6° alsook artikel 18 §§ 1 en 2, artikel 20, § 1, 1°, 2°, 4°, 5°, 6°, 8° en 11° en artikel 20, § 2 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶⁴ Artikelen 21, 4° en 19 van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

- het op eender welke manier hinderen van onbevaarbare waterlopen en gewestelijke vijvers, inclusief door middel van een leiding, of er voorwerpen of materialen in storten of neerleggen, die de vrije loop van het water kunnen belemmeren⁶⁵;
- afbreuk doen aan de ecologische en/of chemische kwaliteit van de onbevaarbare waterlopen en de gewestelijke vijvers, op de normale toestand van hun oevers of de kunstwerken die er zich op bevinden⁶⁶;
- het nemen van water zonder voorafgaande vergunning;
- het neerleggen van vaste of vloeibare materialen op een plaats vanwaar deze door een natuurverschijnsel meegevoerd kunnen worden in een onbevaarbare waterloop of een gewestelijke vijver⁶⁷; en
- het invoeren van lozingspunten in de oevers van een onbevaarbare waterloop of een gewestelijke vijver zonder voorafgaande schriftelijke toelating van de beheerder of het wijzigen van de morfologie van deze oevers.⁶⁸

De inbreuken op de kaderordonnantie water, wat betreft de oppervlaktewateren, zijn de volgende:

- de niet-naleving van de maatregelenprogramma's vervat in het beheersplan van de Regering wat betreft de oppervlaktewateren die tevens beogen de verontreiniging door prioritare stoffen geleidelijk te verminderen⁶⁹ ;
- de niet-naleving door de zelfproducent van zijn plicht om zijn afvalwater te zuiveren in functie van de volumes die hij zelf produceert in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁷⁰ ;
- de niet-naleving van de verplichtingen vervat in de regeringsbesluiten tot vaststelling van de emissiegrenswaarden⁷¹ ;
- de lozing van afvalwater of koelwater in de oppervlaktewateren lozen zonder dat dit is toegelaten door een milieuvergunning⁷².

Tot slot, ter herinnering, vormt ook de niet-naleving van een norm voor afvalwaterlozing vastgelegd in een milieuvergunning of in de uitbatingsvoorwaarden een inbreuk⁷³.

⁶⁵ Artikelen 21, 7° en 20, § 1, 3° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶⁶ Artikelen 21, 8° en 20, § 1, 4° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶⁷ Artikelen 21, 10° en 20, § 1, 9° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶⁸ Artikelen 21, 11° en 20, § 1, 10° van de ordonnantie van 16 mei 2019 houdende het beheer en de bescherming van onbevaarbare waterlopen en vijvers.

⁶⁹ Artikel 65, § 1, 1° van de kaderordonnantie water.

⁷⁰ Artikel 65, § 1, 2° van de kaderordonnantie water.

⁷¹ Artikel 65, § 1, 6° van de kaderordonnantie water.

⁷² Artikel 65, § 1, 5° van de kaderordonnantie water.

⁷³ Artikel 65, § 1, 2° van de ordonnantie betreffende de milieuvergunningen en artikel 2, zevende lid van de wet van 26 maart 1971.

SANCTIES

A. Strafrechtelijke sancties

De mogelijke hoofdstraf kan gaan van een gevangenisstraf van 8 dagen tot twee jaar en/of een boete van 50 tot 100.000 euro⁷⁴, onder voorbehoud van verzachtende⁷⁵ of verzwarende omstandigheden⁷⁶ en recidive⁷⁷.

De bevoegde rechtbank is evenwel bij machte om een alternatieve hoofdstraf uit te spreken voor de straf waarvan hierboven sprake is, indien de situatie zich daartoe leent⁷⁸. In dit geval moet de voorkeur worden gegeven aan het uitspreken van een werkstraf⁷⁹.

Het bedrag van de hierboven vermelde boetes is het wettelijke bedrag. Bij een veroordeling moet dit bedrag vermenigvuldigd worden met acht (aangezien de wet erin voorziet dat het bedrag vermeerderd moet worden met 70 opdecimen, hetzij zeventig tienden van dat bedrag)⁸⁰.

Desgevallend kunnen de bijkomende straffen waarin het Strafwetboek voorziet worden uitgesproken⁸¹ en kunnen bijkomende maatregelen opgelegd worden door de bevoegde rechtbank⁸².

De beslissing tot veroordeling wordt in het strafregister van de betrokkene opgenomen (behalve bij opschorting van uitspraak of het verstrijken van de voorziene termijn)⁸³.

B. Administratieve sancties

Het bedrag van de alternatieve administratieve boete gaat van 50 tot 62.500 euro⁸⁴, onder voorbehoud van samenloop van verscheidene misdrijven⁸⁵ en recidive⁸⁶. Dit bedrag kan verlaagd worden onder het wettelijke minimum in geval van verzachtende omstandigheden⁸⁷.

De alternatieve administratieve geldboete kan gekoppeld worden aan een bevel tot stopzetting van het misdrijf binnen een bepaalde termijn, op straffe van een dwangsom⁸⁸. Het totale bedrag van de dwangsom mag niet meer zijn dan 62.500 euro⁸⁹ en kan worden vastgesteld op één bepaald bedrag of op een bedrag per tijdseenheid of per misdrijf. De dwangsom kan worden opgeheven, de looptijd ervan kan worden geschorst gedurende een bepaalde termijn of het bedrag ervan kan worden verminderd op vraag van de persoon aan wie op straffe van een dwangsom het bevel tot stopzetting van het misdrijf binnen een bepaalde termijn werd opgelegd, indien deze persoon in de gehele of gedeeltelijke, definitieve of tijdelijke onmogelijkheid verkeert om aan het bevel te voldoen⁹⁰.

Ten slotte kan een persoon die met een alternatieve administratieve geldboete strafbaar is, vragen om uitstel van de gehele of gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de beslissing tot oplegging van een geldboete, indien deze persoon, binnen de periode van vijf jaar voorafgaand aan de vaststelling van het misdrijf, geen alternatieve administratieve geldboete of strafrechtelijke sanctie heeft gekregen wegens een overtreding op de milieuwetgevingen beschermd door het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid, voor een overtreding rechtstreeks voorzien in dit Wetboek of voor een overtreding voorzien in de wet betreffende het dierenwelzijn⁹¹. Het uitstel wordt van rechtswege herroepen indien de betrokken persoon binnen drie jaar vanaf de kennisgeving van de beslissing tot oplegging van een alternatieve administratieve geldboete, een nieuw misdrijf begaat waarvoor een alternatieve administratieve geldboete of een strafrechtelijke sanctie wordt opgelegd⁹².

Foto : © Getty Images

⁷⁴ Artikel 31 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁷⁵ Artikel 85 van boek I van het Strafwetboek.

⁷⁶ Artikel 32 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁷⁷ Artikel 33 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁷⁸ Zie artikelen 37quinquies tot 37septies en artikelen 37octies tot 37undecies van het Strafwetboek.

⁷⁹ Artikel 31, §4 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁰ Artikel 1 van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten (B.S., 3 april 1952).

⁸¹ Artikel 33bis gecombineerd met artikel 31, tweede lid, van het Strafwetboek, en artikelen 35 en 43ter van het Strafwetboek.

⁸² Artikelen 34 tot 41 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸³ Artikel 590 van het Wetboek van Strafvordering.

⁸⁴ Artikel 45, derde lid, van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁵ Artikel 48 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁶ Artikel 52 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁷ Artikel 45, vierde lid, van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁸ Artikel 46 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁸⁹ Artikel 46 van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹⁰ Artikel 46, derde lid van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹¹ Artikel 45/1, eerste lid van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.

⁹² Artikel 45/1, tweede lid van het Wetboek van Inspectie en Milieuaansprakelijkheid.